

E ENJTE DATA 16 MARS 2023

Dua ta filloj fjalën aty ku e la zonja Tabaku, e cila tha se ndryshimet që ne kemi bërë në këtë projektligj janë të vogla. Në fakt, nuk është kështu, sepse këto janë ndryshime shumë të mëdha dhe të rëndësishme për shkak se kanë ndryshuar mentalitetin në funksionimin dhe zhvillimin e diskutimeve dhe pjesëmarrjes në procesin e integritimit europian. Nëse ne si mazhorancë nuk kemi menduar në asnjë moment gjatë hartimit të këtij projektligj për rolet që do të ketë secili përfaqësues i grupit parlamentar, pavarësisht nëse është shumicë apo pakicë, unë jam e bindur që opozita nuk do ta kishte bërë këtë gjë nëse do të ishte në vendin tonë. Prandaj, unë mendoj se këtu ka një ndryshim mendësie, të cilin do të duhet ta kemi të gjithë sidomos kur diskutohet për procesin e integritimit europian.

Kanë kaluar 7 vjet nga miratimi i këtij ligji të veçantë mbi rolin e Kuvendit në procesin e integritimit europian, si ndër të vetmit në vendet e rajonit, ashtu siç edhe kolegët e thanë paraprakisht, dhe kjo ishte arsyeja pse u konsiderua e nevojshme që të rishikoheshin dispozitat dhe parashikimet ligjore të këtij ligji. Pas pothuajse 15 mbledhjeve të komisionit ad hoc, orëve të gjata të konsultimeve dhe dëgjësave me grupet e interesit, takimeve me të gjithë ambasadorët e vendeve të Bashkimit Europian, shoqërinë civile, ekspertët vendas dhe të huaj, ashtu siç u përmendën edhe nga kolegët parafolës, arritëm në finalizimin e këtij varianti, i cili është konsideruar më i miri për vetë faktin se është një projektligj i dakordësuar nga të gjithë anëtarët e komisionit ad hoc. Objektivi kryesor i këtij procesi është roli i shtuar i Kuvendit dhe për rrjedhojë forcimi i zërit të qytetarëve nëpërmjet nesh, përfaqësuesve të tyre. Për plotësimin e ndryshimeve të këtij projektligji, që është qëllimi kryesor, ne kemi synuar të fuqizojmë pozitat e strukturave të Kuvendit, sidomos Komisionit për Çështjet Europiane, të cilat janë një vlerë e shtuar për ta çuar agjendën europiane përpara, duke lehtësuar kështu konsensusin për miratimin e ligjeve, që janë kriteret për hapjen dhe mbylljen e negociatave, si dhe për hartimin e pozicioneve negociuese. Vlen për t'u theksuar se ky reformim që i kemi bërë rolit të Kuvendit në procesin e integritimit europian është një hap i rëndësishëm drejt gjithëpërfshirjes, rritjes së pjesëmarrjes të të gjithë aktorëve politikë dhe veçanërisht opozitës parlamentare, të cilët do të jenë aktorë të barabartë në tryezën e diskutimit të procesit të përafrimit të legjislationit, por njëkohësisht edhe të procesit të diskutimit të pozicioneve negociuese për çdo benchmark, për çdo kapitull dhe për çdo kriter që Komisioni Europian do t'i vendosë Shqipërisë. Një ndër parimet kryesore që ka shoqëruar paketën është parimi i ndarjes dhe balancimit të pushteteve, duke njohur kështu përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave dhe strukturave negociatore si ushtruese të pushtetit ekzekutiv, për ndjekjen dhe administrimin e procesit të negociatave, por edhe atë që konsiderohet procesi politik, që ndiqet dhe që është detyrë dhe përgjegjësi kryesore e Kuvendit.

Ashtu siç e përmenda pak më sipër, Shqipëria është ndër vendet e vetme dhe të parat që, së bashku me Maqedoninë e Veriut, duhet të përshtatet me kërkesat e reja të metodologjisë së zgjerimit, shumë të vështira, duke mbajtur parasysh edhe rreziqet që paraqet ky proces sfidues, që lidhet me mekanizmin e kthimit në rast të mosavancimit në mënyrë progresive. Për këtë arsye, është ndjekur një metodologji e posaçme në hartimin e këtij projektligji, e paraprirë nga analiza e modeleve të suksesit të vendeve të ndryshme të rajonit, për të cilën jemi ndihmuar nga Instituti Parlamentar, por edhe nga konsultimet intensive që kemi bërë me ekspertët vendas dhe ndërkombëtarë. Konkretisht, pa u ndalur në nenet një për një, dua të rendis disa prej elementeve kryesore të këtij reformimi të rolit të parlamentit, si një vlerë e shtuar në përmbushjen dhe përshpejtimin e këtij procesi në kuadër të

integritet europian. Komisioni për Çështjet Europiane, i përshtatur si në emërtim ashtu edhe në përgjegjësi me komisionet homologe në parlamentet e tjera europiane, merr vendin e merituar në këtë hallkë të procesit ku ndodhemi. Në rast se më herët është parë si një komision i dorës së dytë, në vazhdim do të jetë një ndër mekanizmat kryesorë të Kuvendit në këtë proces. Komisioni për Çështjet Europiane do të ketë përgjegjësi të reja për diskutimin e pozicioneve negociuese, përpara se të paraqiten nga strukturat negociatore shqiptare në Komisionin Europian. Komisioni për Çështjet Europiane, pas shqyrtimit të pozicioneve negociuese, do t'i dërgojë ministrit përgjegjës një raport të posaçëm me rekomandimet për pozicionin përkatës, ku ministri i parashikuar në dispozitë ligjore do të jetë i detyruar t'i japë shpjegime Komisionit për Çështjet Europiane, pse nuk janë marrë në konsideratë rekomandimet që janë paraqitur nga ky komision. Në këtë mënyrë garantohet zbatimi i parimit checks and balances, por njëkohësisht do të përfaqësohet më mirë zëri dhe interesi i qytetarëve në strukturat europiane. Për të mbrojtur pozitën e palës shqiptare nga rrjedhja e informacionit mbi pozicionet negociatore, por nisur edhe nga eksperiencat e vendeve të tjera, si Mali i Zi apo Kroacia, tashmë është përcaktuar që çdo anëtar i Komisionit për Çështjet Europiane është i detyruar të nënshkruajë deklaratën e konfidencialitetit për të mos shpërndarë informacion mbi pozicionet negociuese për çështje të ndryshme, praktikë që ndiqet në të gjitha vendet që janë në këtë proces.

Gjithashtu, janë forcuar kompetencat e Komisionit për Çështjet Europiane dhe Këshillit Kombëtar të Integritet Europian për monitorimin e zbatimit të kriterëve apo atyre që konsiderohen "benchmark". Po ashtu, ministri përgjegjës ka detyrimin të raportojë pranë komisionit një herë në tre muaj për ecurinë e negociatave, në funksion të transparencës dhe rritjes së llogaridhënies nga ana e qeverisë. Veprimtaria e komisionit do të rritet në kuadër të shqyrtimit të marrëveshjeve të integritet, por edhe ato me karakter financiar, që lidhen me vendet anëtare të Bashkimit Europian, si një përgjegjësi plus që i jepet Komisionit për Çështjet Europiane. Për herë të parë kemi përfshirë një procedurë, e konsideruar e përsheptuar, për projektligjet që synojnë përafrimin me acqui-në, si një mekanizëm përsheptues. Ky është një mekanizëm shumë i vlerësuar edhe nga ana e Komisionit Europian, i prezantuar për herë të parë në janar të këtij viti, për shkak të efektivitetit dhe transparencës, por njëkohësisht edhe si një garanci për prioritizimin nga ana e Kuvendit të përafrimit të legjislacionit. Për sa i përket Këshillit Kombëtar të Integritet Europian, ai vazhdon të mbetet një organ këshillimor me zë më të fortë për sa i përket monitorimit të zbatimeve të kriterëve, por, gjithashtu, i garantohet roli i tij si një platformë e gjerë informimi dhe konsultimi. Jemi të vetëdijshëm që shoqëria civile dhe grupet e interesit kanë një rëndësi shumë të madhe në procesin e integritet europian. Për këto arsye, risi në këtë reformim të rolit të Këshillit është edhe krijimi i kësaj platforme sa më të hapur, duke mos kufizuar tashmë pjesëmarrjen e aktorëve të shoqërisë civile në tre përfaqësues, por duke e lënë të hapur dhe duke u dhënë mundësinë të gjithë aktorëve të shoqërisë civile, të gjitha organizatave dhe të gjitha grupeve të interesit të marrin pjesë në diskutimet, konsultimet dhe mbledhjet që zhvillon Këshilli Kombëtar i Integritet Europian. Përpos një rëndësie të madhe politike, procesi i integritet është ligjor dhe në momentin e këtyre ndryshimeve ka një përgjegjësi dhe peshë në pozicionet negociuese, që do t'i sjellin nesër vendit statusin e merituar për të qenë anëtar.

Për këtë arsye, kërkoj mirëkuptimin e Kryetares së Kuvendit, kryetarëve të grupeve parlamentare, anëtarëve të Byrosë, që, ashtu sikurse ky ligj ka bërë një ndryshim në nivelin politik të mekanizmave për integritet europian, të shoqërohet kjo edhe me miratimin e ndryshimeve administrative në rritjen e burimeve njerëzore dhe ekspertizën profesionale të tyre për t'iu përgjigjur kompleksitetit dhe seriozitetit të këtij procesi. Gjithashtu, duke iu bashkëngjitur dy kolegëve parafolës, mendoj se do të ishte në nderin e kujtdo në këtë sallë, që beson së paku në procesin e integritet europian, ta tregojë këtë besim sot me votë. Sot është mundësia edhe për kolegët e opozitës të tregojnë me votë që

përmendja e fjalëve “integrimi european”, nuk ka asnjë vlerë nëse ky projektligj nuk votohet në mënyrë unanime nga të 140 deputetët e kësaj salle. Faleminderit!